

Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνικός αποκλεισμός – 4 ECTS

Ανδρέας Φερώ νας

Σύντομη περιγραφή:

Η κοινωνική ανισότητα αποτελεί το κατεξοχήν αντικείμενο της κοινωνιολογίας και, δυστυχώς, ένα καθολικό χαρακτηριστικό των ανθρώπινων κοινωνιών. Το μάθημα αυτό διερευνά τη φύση, τα αίτια, τις μορφές και τις συνέπειες της κοινωνικής ανισότητας. Στην πρώτη ενότητα, το μάθημα εισάγει στις βασικές κοινωνιολογικές προσεγγίσεις για την κοινωνική ανισότητα, σε σχέση με κοινωνικές μεταβλητές όπως η κοινωνική τάξη, η κοινωνική θέση, το κύρος/γόητρο, το φύλο και η σεξουαλικότητα, η φυλή και η εθνικότητα, και εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους παράγονται, αναπαράγονται και βιώνονται οι κοινωνικές ανισότητες.

Στο δεύτερο μέρος, επιχειρείται μια κριτική εξέταση του "κοινωνικού αποκλεισμού", ως του νέου «παραδείγματος» για την κατανόηση των κοινωνικών ανισοτήτων. Τίθεται το ερώτημα του κατά πόσον η έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού συνιστά πράγματι ένα χρήσιμο ερμηνευτικό εργαλείο για την κατανόηση της κοινωνικής ανισότητας, εξετάζεται η σχέση του «κοινωνικού αποκλεισμού» με εναλλακτικές έννοιες, όπως η φτώχεια, η σχετική αποστέρηση, οι κοινωνικές διακρίσεις και η κοινωνική ευπάθεια, αναλύονται τα βασικά χαρακτηριστικά του κοινωνικού αποκλεισμού και συζητούνται τα μεθοδολογικά προβλήματα που προκύπτουν κατά την εμπειρική διερεύνηση του φαινομένου.

Το μάθημα ολοκληρώνεται με την εξέταση του ρόλου της κοινωνικής πολιτικής για τη δημιουργία ή/και την άμβλυνση των ανισοτήτων, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, με ιδιαίτερη αναφορά στις παρεμβάσεις στο επίπεδο της ΕΕ και στην Ελλάδα.

Στόχοι μαθήματος:

- Η κριτική εξέταση των κλασικών και σύγχρονων κοινωνιολογικών θεωριών για την κοινωνική διαστρωμάτωση και την ανισότητα

- Η κριτική εξέταση του "κοινωνικού αποκλεισμού" ως του νέου «παραδείγματος» για την κατανόηση των κοινωνικών ανισοτήτων
- Η κριτική εξέταση του ρόλου της κοινωνικής πολιτικής στη δημιουργία η/και την άμβλυνση των ανισοτήτων, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού
- Η ενθάρρυνση των φοιτητών να διαβάζουν κριτικά, να σκέφτονται αναλυτικά και να γράφουν με σαφήνεια.

Προσδοκώ μενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Με το πέρας του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να κατανοούν, να αναλύουν και να συγκρίνουν τις βασικές έννοιες στο πεδίο της κοινωνικής διαστρωμάτωσης και της ανισότητας
- Να αναλύουν και να εφαρμόζουν τις κλασικές και σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις στην μελέτη των ποικίλων διαστάσεων της κοινωνικής ανισότητας
- Να κατανοούν την έννοια, τις αιτίες, τους παράγοντες, τις μορφές και τις συνέπειές του κοινωνικού αποκλεισμού
- Να κατανοούν την πολυδιάστατη φύση των προβλημάτων του κοινωνικού αποκλεισμού και των κοινωνικών ανισοτήτων, σε σχέση με κοινωνικές μεταβλητές όπως η κοινωνική τάξη, το φύλο, η φυλή και η εθνικότητα
- Να κατανοούν τους διαρθρωτικούς παράγοντες που διαμορφώνουν, αναπαράγουν και ενισχύουν τις ανισότητες και τους αποκλεισμούς στις σύγχρονες κοινωνίες
- Να διακρίνουν τρόπους καταπολέμησης των κοινωνικών ανισοτήτων και του κοινωνικού αποκλεισμού, μέσω της εφαρμογής δημόσιων πολιτικών

Δομή:

8 τρίωρες συναντήσεις.

Τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών:

Γραπτή εξέταση. Οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν την τελική βαθμολογία τους μέχρι 2 βαθμούς καταθέτοντας σύντομη εργασία μέχρι 1500 λέξεις.

Βιβλιογραφία

- Kerbo, H. R. (2012), *Social Stratification and Inequality: Class Conflict in Historical, Comparative and Global Perspective*, 8th edition, Macgraw Hill.
- Grusky, D. and Szelenyi, S. (eds) (2011), *The Inequality Reader: Contemporary and Foundational Readings in Race, Class, and Gender*, Westview Press; Second Edition, ISBN-10: 0813344840, ISBN-13: 978-0813344843, [Paperback].
- Hurst, Ch. (2012), *Social Inequality: Forms, Causes, and Consequences* (8th Edition), ISBN-10: 0205064779, ISBN-13: 978-0205064779 [Paperback].
- Tilly, Ch. (2005), "Historical Perspectives on Inequality", in M. Romero and E. Margolis (eds) *Blackwell Companion to Social Inequalities*, UK: Blackwell, p. 15-31.
- Warwick-Booth, L. (2013), *Social Inequality: A Students Guide*, Sage publications, UK.
- Marger, M. (2011), *Social Inequality, Patterns and Processes*, Macgraw Hill.
- Bauman, Z. (2012), *Παράπλευρες Απώλειες. Κοινωνικές Ανισότητες στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης*, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, ISBN13: 9789608219847.
- Munck, R. (2005), "Social Exclusion: New Inequality Paradigm for the Era of Globalization", in M. Romero and E. Margolis (eds) *Blackwell Companion to Social Inequalities*, UK: Blackwell, p. 31-50.
- Byrne D. (2005), *Social Exclusion*, Buckingham: Open University Press.
- Hills J., Le Grand J., Piachaud D. (eds.) (2002), *Understanding Social Exclusion*, Oxford University Press, Oxford.
- Levitas R. (1998), *The Inclusive Society? Social Exclusion and the New Labour*, Macmillan, London.
- Οικονόμου Χ., Φερώνας Α. (επιμ.) (2006), *Οι Εκτός των Τειχών. Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός στις σύγχρονες κοινωνίες*, εκδ. Διώνικος, Αθήνα.
- Πετμεζίδου Μ., Παπαθεοδώρου Χ. (επιμ.) (2004), *Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός*, εκδ. Εξάντας, Αθήνα.
- Καυτατζόγλου Ι. (2006), *Κοινωνικός Αποκλεισμός: Εκτός, Εντός και Υπο. Θεωρητικές, ιστορικές και πολιτικές καταβολές μιας διφορούμενης έννοιας*, Αθήνα: Σαββάλας.